

Мархабо

Онамни кўргани
бораман

МАРҲАБО

ОНАМНИ КЎРГАНИ БОРАМАН

Шеърлар

Тошкент — 2010

Марҳабо Каримова.

Онамни кўргани бораман: шеърлар. — Т.: „Yurist-media markazi“ нашриёти, 2010 йил, 96 бет.

Шоира Марҳабо Каримованинг ушбу навбатдаги шеърий тўпламида дилтортар ва юзга табассум бахш этадиган янги шеърлари билан бир қаторда ўзига хос тарзда шеърий сатрлар орқали ифодаланган ҳаётий воқеалар ҳамда қадимий ривоятлар келтирилган.

Шоиранинг мазкур китоби ҳам шеърият мухлислари, айниқса, ўзбек аёллари учун яхши совға бўлишига ишонамиз.

Такризчи: Санъат МАҲМУДОВА

ISBN 978-9943-337-87-9

Эслатма:

Китобни кўчириб чоп этиш ёки шеърларни қўшиқ қилиш муаллиф рухсати билан амалга оширилади.

© „Yurist-media markazi“ нашриёти, 2010 й.
© Марҳабо Каримова

Азиз мухлис!

Аҳиллик бор жойда тинчлик, хайру баракот бўлади, дейишади. Ажойиб юртимиз, меҳнатсевар халқимиз, гўзал урф-одат ва анъаналаримиз бор. Айниқса, ота-она ва яқинларни йўқлаш, уларнинг ҳолидан ҳамиша хабардор бўлиб туриш, қўшиникида тўй бўлса, бутун маҳалла тўй қилгандай яйраши, бу қандай гўзал яқинлик, қандай ажойиб аҳиллик. Дунё бу анъаналаримизни беҳудага урганаётгани йўқ. Бу маънан бир қадар бузилиб кетаётган дунёни ислоҳ қилиш учун ҳам керакдир балки. Омон бўлсин шу буюк юрт, омон бўлсин шу буюк эл, омон бўлсин гўзал эътиқодлар.

Азизлар, онасини йўқлаб бораётган йигитни жаннат дарвозасини қоқиб турган йигитга қийёслаш мумкин. Китобнинг „Онамни кўргани бораман“ деб номланишига сабаб ҳам шу. Ўғлим Абдунозимнинг шундай қўшиғи бор, ўзим ёзиб берганман. Шунинг учун ушбу китобимда унинг шу қўшиғини ва суратини сизга илдим. Абдунозим мумтоз қўшиқлари билан кўпчиликнинг юрагини забт этган. У сизнинг ҳам ҳофиз болангиз бўлиб қолишини истардим.

Эҳтиром ила: меҳри муҳаббатингиз ва дуоларингиз
гадоси мен — Сизнинг Мархабо

ОНАМНИ КЎРГАНИ БОРАМАН

Бозорга чиқибди қулупнай,
Етказди, Худодан айланай,
Илиниб, илиниб олволай,
Онамни кўргани бораман.

Ишларим йўлимни тўсса ҳам,
Пойимда тиканлар ўсса ҳам,
Бир даста гул олиб бўлса ҳам,
Онамни кўргани бораман.

Кирсам ҳам иккита нон билан,
Бағрига босади жон билан,
Айтади: „Келдингми, жон болам?“
Онамни кўргани бораман.

Бўлиниб, ҳар ким ўз йўлига,
Ташладик келинлар қўлига,
Ялиниб яшар ўз ўғлига,
Онамни кўргани бораман.

Кийиниб, оҳорли, саришта,
Бормайин эски, чанг ковушда
Сўзлайин энг майин товушда
Онамни кўргани бораман.

Ичволиб, маст бўлиб бормайин,
Ҳайвондан паст бўлиб бормайин,
Хит қилиб юрагин ёрмайин,
Онамни кўргани бораман.

Ичига солиб ғам-ғуссасин,
Туққанига афсус смасин,
„Ўлсанг ҳам розиман!“ демасин,
Онамни кўргани бораман.

Куйдирги фарзандин доғида,
Синмасин қариган чоғида,
Эъзозлай жонининг соғида,
Онамни кўргани бораман.

Ўтирай бемалол, ёзилиб,
Қолмасин ташвишим сезилиб
Юрмасин юраги эзилиб
Онамни кўргани бораман.

Айтмайин боламнинг ғамини,
Билдирмай рўзгорим камини,
Ўчирмай юрагин шаъмини
Онамни кўргани бораман.

Акамнинг яхшисин оширай,
Укамнинг айбини яширай,
Қувнатиб меҳрини тоширай,
Онамни кўргани бораман.

Уй талаш-мол талаш қилмайин,
„Унга кўп, менга оз“, демайин,
Бошини оғритиб келмайин,
Онамни кўргани бораман.

Эркалай: „Оймомам, ўзимни,
Қувнатиб турасиз кўзимни“,
Кулади эшитиб сўзимни,
Онамни кўргани бораман.

„Ҳаммадан гузалсиз“, деб атай,
Сўлиган руҳини яшнатай,
Кулдириб-кулдириб, яйратай,
Онамни кўргани бораман.

Нурланиб қайтаман ёнидан,
Куч олиб жисмию жонидан.
Кузатар кулиб, айвонидан,
Онамни кўргани бораман.

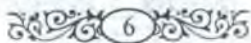
Ўшадир, Марҳабо, давлатим.
Энг гузал фарзим-у суннатим,
Оёғин остида жаннатим,
Онамни кўргани бораман.

КЕЛИНИМ КЕЛИН ОЛДИ

Келин бўлиб, суйдирган,
Гап қайтариб, куйдирган,
Кетиб қолиб, тўйдирган,
Келиним келин олди.

Етти ёққа зир чопиб,
Чиройли бир қиз топиб,
Пешонасидан ўпиб,
Келиним келин олди.

Ниҳоят, у жонона,
Ўзи бўлди қайнона,
Келинига парвона,
Келиним келин олди.

Мақтанар: „Келин болам,
Чиройли ўзимдан ҳам,
Шаҳло кўз, қоши қалам,
Келиним келин олди.

Юзларидан ёғар нур,
Лаби гунча, тиши дур“.
Дедим: „Ҳали шошмай тур“,
Келиним келин олди.

Гунча лаб бир очилсин,
Заҳарлари сочилсин,
Тиғи жонга санчилсин,
Келиним келин олди.

Мушугини дегин „пишт“,
Чумчуғини дегин „кишт“,
Ана қиёмат — уруш,
Келиним келин олди.

Шаҳло кўзлар ўқрайиб,
Ҳар кўрғанда хўмрайиб
Найзасин турсин сайиб,
Келиним келин олди.

Чимирилиб қалам қош,
Юрагингни қилсин ғаш,
Вақтинча ўпиш, ялаш,
Келиним келин олди.

Ўзингдай идиш ювса,
Қолмайди бутун коса,
Чойнагинг тутар ҳасса,
Келиним келин олди.

Қўполлигидан уни,
Чангютгичми, дазмолми,
Бузилиб битар куни,
Келиним келин олди.

Уч кунлаб кир ивитсин,
Сочиқларинг чиритсин,
Бир кўнглингни совутсин,
Келиним келин олди.

Гап бермасдан ўзингдай.
Сайраб турсин булбулдай,
Томошангни бир кўрай,
Келиним келин олди.

Ўглингга гап ўргатсин,
Ялласига ўйнатсин,
Бир кунингни кўрсатсин,
Келиним келин олди.

Бошлаб уйда талотум,
Овсинга қилса ҳужум,
Дейман: „Саломалайкум!“
Келиним келин олди.

Исроф қилиб борингни
Чайпасин рўзгорингни,
Шу қиз берсин додингни,
Келиним келин олди.

Энди биласан, мана,
Қайнона бўлиш нима,
Ажабгина бўлди-я,
Келиним келин олди.

Тавба, тавба, нима бу
Юрагимда кек, қайғу?
Ахир, уйимда тўй-ку,
Келиним келин олди.

Ўзинг кечиргин, Олло,
Инсон бўлмас беҳато,
Шукур, деб, қилай дуо,
Келиним келин олди.

Ахир, унда ёш эди,
Йўнилмаган тош эди.
Беақл, бебош эди,
Келиним келин олди.

Секин гапириб, мақтаб,
Дуолар қилиб алқаб,
Йўлга солдим-ку алдаб,
Келиним келин олди.

Дедим: „Тежамкор болам,
Менга мададкор болам,
Ўргилай, онам-онам“,
Келиним келин олди.

„Кир ювар оппоқ-оппоқ,
Идишим ушлар юмшоқ,
Миннатдор коса, товоқ“,
Келиним келин олди.

Қилиб сабру-бардошни,
Кўздан оқизмай ёшни,
Пиширдим шу хом ошни,
Келиним келин олди.

Сабр қилди Марҳабо,
Гўрадан битди ҳалво,
Энди қилайин дуо,
Келиним келин олди.

Ёмон келин дўзахдир,
Яхши келин жаннатдир.
Илоё, кўрсин ҳузур,
Келиним келин олди.

„ХҶП-ХҶП“

Қайнона билан келин —
Ногоҳ айтишиб қолиб,
Кетди ота уйига
Келин боласин олиб.

Жиринглади телефон,
Олди йигит онаси,
Кўнғироқ қилаётган
Ўғилнинг қайнонаси:

„Ассалому алайкум,
Қудажоним, айланай,
Муллакамлар омонми?
Куёв ўғлоним қалай?

Болалар етиб келди,
Ўтиришибди, мана,
Гурунглашиб яйрардик,
Бирга келганингизда.

Набирангиз бир ширин,
Катта қилиб қўйибсиз,
Ёқимтойлигин кўринг,
Қўйиб қўйган ўзингиз.

Куёв боламга ўхшаб
Ақл чиқар кўзидан,
Бобосига тортган-да,
Нур ёғилар юзидан.

Омон бўлинг бахтимга,
Раҳмат сизга, қудажон,
Қизингиз гул-гул яшнаб,
Сиздан келтирди салом.

Нега келганин билдим,
Қўлимда „адаб чўпи“,
Ҳар нарсаси бормиш-у,
Туғаб қопти „хўп-хўп“и.

„Хўп-хўп“сиз қолган бўлса,
Қийнагандир сизни ҳам,
Сал бўлмаса хижолат
Қилар экан бизни ҳам.

Яхшиям жўнатибсиз,
Тахминимиз чин чиқди,
Қўнглига қўл солгандик,
„Кибр“ деган жин чиқди.

Ҳозир ўша жинини,
Бўғибгина ўлдирдик,
Қўйни-қўнжи, чўнтагин,
„Хўп-хўп“ билан тўлдирдик.

Қиз узатган ҳовли-да,
Баланд-пастни кўрганмиз,
Томорқанинг барига,
„Хўп-хўп“ экиб қўйганмиз.

Уй-жойимиз „хўп-хўп“дан,
„Хўп-хўп“дан сув, нонимиз,
Баъзида шу „хўп-хўп“нинг,
Қўлидадир жонимиз.

Ғарам қилганмиз уйга,
Ўша „хўп-хўп“ни териб,
Жўнатамиз қизларга,
Уч-тўрт тугунни бериб.

Болаларингизни ҳам,
Қудангиз олиб кетди,
Тўрт қоп „хўп бўлади“ни,
Мошинга солиб кетди.

Сиз — устоз, у — талаба,
Ҳар юмушни ўргатинг,
„Хўп-хўп“и тугаб қолса,
Дарров менга жўнатинг“.

Эй келин! „Хўп“ деган сўз,
Уч ҳарфдан тузилган,
Аммо унинг вазидан,
Қанча уйлар бузилган.

Доно бўлсанг „хўп-хўп“ни,
Бошингдаги „тож“ деб бил,
Агар бахтли бўлмасанг,
Марҳабо холанг кафил.

КЎРПАЧА

Бир авлиё Роҳила,
Яшар эди кулбада,
Иш-юмуши — ибодат,
Кўрпачаси увада.

Бир кун дедилар унга,
— Кўрпачаларинг жулдур,
Биз бир бойни биламиз,
Янги қилиб берадур.

Роҳила деди силаб,
Увада кўрпасини:
— Сиз кўрган нарсаларни,
Оллоҳ кўрмаяптими?

Ҳар иш бўлса Ўзидан,
Ўзидан кўп-озимиз,
Оллоҳ рози бўлганга,
Шукур, биз ҳам розимиз.

Роҳилага ҳайронман,
Қилмайдими уй-рўзгор,
Ёлғиз аёл кишига,
Тоғу тошда нима бор?

Ўрнида бўлганимда,
Тегиб бир яхши эрга,
Бекалик қилар эдим,
Катта бир ҳовли, уйга.

Ўстирардим фарзандлар,
Ўпиб, қучиб, пўпалаб,
Яшар эдим эримнинг,
Оёғини уқалаб.

Болалар катта бўлса,
Совчи кут, тоғора қил,
Энг буюк вазифам шу,
Карнаю ноғора қил.

Қилмасанг бўларканми?!
Элу юрт, урфу одат,
Аёл кишига шунинг —
Ўзиям зўр ибодат.

Уйда йиртиқ кўрпача!
Вой, шўрим қурсин мани,
Ундан кўра елкамдан,
Олиб ташланг калламини.

Совчи келиб қолса-чи,
Шу аҳволимга ҳозир,
Бахмал олиб берворсин,
Югур, дадангга югур.

Эрим: „Пул йўқ“, десин-чи,
„Топасан!“, деб қўймайман,
Уйимнинг шу камини,
„Ёпасан“, деб, қўймайман.

Топмасин-чи „дод“, дейман,
Ўзи яхши билади,
Заплайман, керак бўлса,
Малайлик ҳам қилади.

Кўрпачамни душманга,
Эланиб ҳам бутлайман,
Керак бўлса шайтондан,
Тиланиб ҳам бутлайман.

Не қилсам қиламанки,
Уйимда ризқ, қут бўлсин,
Болаларим қорни тўқ,
Ва кўрпачам бут бўлсин.

Роҳила меърожига,
Булут сузиб етмайди,
Дунё кўл чўзса, унинг —
Ковушига етмайди.

Шунинг учун мен бу — мен,
Синиқ, майда Марҳабо,
Роҳила бу — Роҳила,
Яхлит, буюк авлиё.

Юксалмас ҳаёт йўлинг,
Минг текисла жўвада,
Кўрпачанг бут бўлса-ю,
Қалбинг бўлса увада.

НОШУКУР

„Мен бойманми, камбағал?“
Бир одам берди савол.
Расулуллоҳ дедилар:
— Уйингда нима аҳвол?

Қайнайдами қозонинг?
Кунинг қандай ўтади?
Уйингдаги емишинг,
Неча кунга етади?

— Уч кунлик овқатим бор, —
Деб, у киши олди тан,
Расулуллоҳ дедилар:
— Унда сен — бойлардансан.

Ўйлаб қолдим: Мен кимман?
Етарли ҳар буюмим,
Кўплигидан йиртилмас,
Ўн йилда ҳам кийимим.

Емишнинг бир ойлигин,
Йиғиб, ғамлаб қўйганман,
Ёз мевасин қайнатиб,
Қишга дамлаб қўйганман.

Тўй-тўйчиғим ўтмайди,
Бекарнай, беногора,
Меҳмон кутсам етмайди,
Ўттиз бешта тоғора,

Ўлим бўлса, кўк кийиб,
Бир йил аза тутаман,
„Уч“, „Етти“, „Йигирма“ деб,
Тўйдай меҳмон кутаман.

Меҳнат билан пул топиб,
Битта тўйда сочаман,
„Етмаяпти“, деб яна,
Ҳасратимни очаман.

Ҳаёт бўлганларида,
Расул алайҳиссалом,
„Мен бойми ё камбағал?“
Дея сўрасам савол,

Деган бўлар эдилар:
„Бурнинг ерга ишқалгур!
Сенинг отинг — Исрофгар,
Сенинг отинг — Ношукур“.

ДАМ ОЛГАНИ БОРАМАН

Уй тўла бола-чақам,
Юрагимга керак дам,
Шукур, чиқди нафақам,
Дам олгани бораман.

Ҳеч нимага ишлатмай,
Бир боламга ушлатмай,
Соғлигим учун атай,
Дам олгани бораман.

Бошқалардан нейим кам?!
Икки юз минг нафақам,
Ўн кунгина бўлса ҳам,
Дам олгани бораман.

Қўлга пул тушса қандоқ,
Олиб ёғ, ун, иштонбоғ,
Шундоғ ҳам бўлар адоғ,
Дам олгани бораман.

Рангим қолди синиқиб,
Қовоқларим димиқиб,
Келайин бир тиниқиб,
Дам олгани бораман.

Учта болам — учта ғам,
Ҳали у, ҳали бу кам,
Бир яшашсин менсиз ҳам,
Дам олгани бораман.

Нотинч қизим рўзгори,
Эри нобоп, безори,
Эзди шунинг озори,
Дам олгани бораман.

Ўтирайми ғам ютиб,
Юрак ўйногим тутиб?
Ҳаммасини унутиб,
Дам олгани бораман.

Четга суриб ғуссани,
Белга тугиб „пенса“ни,
Қошга қўйиб ўсмани,
Дам олгани бораман.

Келинлар пиширди нон,
Олдим сочиқ, дастурхон,
Бир яйрасин куйган жон,
Дам олгани бораман.

Ўсма қолмасин, вой-вой,
Райҳон, жанбил, „Авеер чой“,
Бир чўмилай бўлса сой,
Дам олгани бораман.

Олдим совуну, атир,
Ҳатто, чивинга раптор,
Арқон олдим ювсам кир,
Дам олгани бораман.

Қўшнилардан айланай,
Ҳажга кузатишгандай,
Киришади пайдар-пай,
Дам олгани бораман.

Бири майиз обчикди,
Бири асал собчикди,
Тўлғазишди қопчиқни,
Дам олгани бораман.

Жойлаётсам чой, тузим,
Келиб қолди-ку қизим,
Мақтандим ёниб кўзим:
„Дам олгани бораман!“

Қизим сўради мендан:
— Пул келди қай одамдан?
— Давлат, деган „отамдан“!
Дам олгани бораман.

— Тавба, тавба! — деди у,
Юзида ёниб кулгу,
— Отангиз ўлганди-ку?!
— Дам олгани бораман.

Бу „Отам“ ҳеч ўлмайди,
Мени ташлаб қўймайди,
Ҳар ойда бир йўқлайди,
Дам олгани бораман.

Туққан боланг ҳам қайда,
Пул юборар ҳар ойда?
Ўша „Отам“дан фойда,
Дам олгани бораман.

Қанча болам бўлмасин,
Қанча суяб, суймасин,
Шу „отам“дан қўймасин.
Дам олгани бораман.

Қизим пўнғиллаб деди:
— Куёвингиз юборди,
Пул керак бўлиб қолди,
— Дам олгани бораман.

Дедим: „Эринг ичади,
Пул бердингми, сочади,
Шу сафар тинч қўй мени
Дам олгани бораман.“

„Отам“ деган: „Ишладинг,
Катта-катта тишлагин,
Соғлигингни тиклагин.
Дам олгани бораман.

Бу пуллар қанот сенга,
Ишлат фақат ўзингга.
Бериб юрма қизингга,
Дам олгани бораман“.

Деди: „Пулсиз борсам гар,
Жанжал қилади баттар,
Борарсиз бошқа сафар...“
Дам олгани бораман.

Туриб олди „Беринг“ деб,
„Қайтарамиз, келинг“, деб,
Ўлади шу эрин деб,
Дам олгани бораман.

Дедим: „Сенга борлигим,
Тириклигим, соғлигим,
Керакмасми, жон қизим,
Дам олгани бораман.

У деди: „Нима қилай?
Пешонам бўлса шундай?!
Ё пул беринг, ё ўлай!
— Дам олгани бораман.

Шу эрингнинг дастидан,
Қутулмадим асти ҳам.
Одамдай қачон мен ҳам,
Дам олгани бораман?

Дедим: „Шу пулми, ма ол,
Эрингга ёпишиб қол!
Кейин мен ҳам бемалол,
Дам олгани бораман“.

Қизим пулни об кетди,
Сумкасига соб кетди,
Пулим билан жон кетди.
Дам олгани бораман.

Осмонга қараб сокин,
Юм-юм йиғладим секин:
„Ғалвасиз жой бормикин,
Дам олгани бораман?!“

Туриб турсин тугуним,
„Лип“ этиб ўтар куним,
Яна келади пулим,
Дам олгани бораман?

Нега қиламан „оҳ-воҳ“
„Отам“ бор бошда паноҳ
Шу сафар, иншооллоҳ
Дам олгани бораман.

МЕН ЯШАЙМАН

Йиғлаб қолди бемор бояқиш,
Бир ойгина умри қолганмиш,
Дедим: „Ўша дўхтирга денг „Киш!
Мен яшайман, худо хоҳласа“.

Дейишса ҳам „Дардинг бедаво“,
Айтинг: „Жоним эгаси Оллоҳ“,
Денг: „Номид бўлмайман асло,
Мен яшайман, худо хоҳласа“.

Пичоқ тиқиб, ковласа оғриқ,
Бўлиб қолсам қоқсуяк, ориқ,
Гуноҳларимдан бўлиб фориғ,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Дерлар, гуноҳга ғам кафорат,
Дард, ташвишли ҳар дам кафорат,
Бунга саҳиҳ ҳадис кафолат,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Вужудимда бу дардим меҳмон,
Сийлаш керак меҳмонни мезбон,
Кузатаман ютсам ҳамки қон,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Яқинларим кўзи тўла ғам,
Дилларида изтироб, алам,
Дегим келар „Ташвишми, шу ҳам“
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Биров ҳаққин еб юрсам — куйинг,
Ёлғон-яшиқ деб юрсам куйинг,
Иймоним бор қувонинг, кулинг,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Танасини еганда қуртлар,
Сабр қилди Аюб пайғамбар,
Фақат „шукур, шукур“, дедилар,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Бир қурт тушиб кетганда ерга,
Олиб қўйиб яра терига,
„Ношукурлик қилма“ дерди-я,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Яна айтди: „Оллоҳ меҳрибон,
Ризқинг бунда бериб турган он,
Қаёқларга кетасан, нодон?!“
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Ана, бизга намуна, ибрат,
Дунё тўла мўъжиза, ҳикмат,
Сабр таги, албатта, жаннат,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Битта ётган касал ўлгунча.
Кетиб қолар соғлардан қанча,
Бу дунёда ишларим шунча,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Бир ой бўлса, бир ой-да, ўртоқ
Шу вақтга ҳам шукур, беалоқ,
Мумкин қанча яхши иш қилмоқ,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Ўттиз кунда ўттиз минг дона,
Айтиш мумкин тасбеҳ, шукрона,
Вақтингизни чоғ қилинг, она,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Ака, ука, жигар, дўст, янга,
Сизларни ҳам қийнаб қўйдим-а,
Рози бўлинг хизматингизга,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Фақат кўрқманг сал чўчитворсам,
Кўзим юмиб индамай қолсам,
Бўлиб сокин, бедарду, беғам,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Буни ўлим деманг, илтимос,
Инсон яна тирилмоги рост,
Бу вақтинча сукунат, холос,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Муҳими шу: гарчи беморман,
Ғам-азобдан тунлар бедорман,
Шу лаҳзада тирикман, борман,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Дард баҳона тозаряпман, деб,
Озсам, буйга узаряпман, деб,
Борган сари тузалияпман, деб,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Мусибатдан ўчса ҳам ҳуши,
Яшаш керак умид-ла киши,
Ноумидлик шайтоннинг иши,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

АФЛОТУННИНГ „ХОТИНИ“

Эрим деди: „Ишонсанг,
Бир дўстимга қарз бердим,
Қарз бердим, ҳам пулим,
Ҳам дўстимдан айрилдим.

Бу йил ўн йил бўлади,
Чона-чона толдим ман,
Эшигига пул сўраб,
Беш юз марта бердим ман.

Хотинининг олдига,
Аяси, сен, бориб боқ“,
Дедим: „Билинг, дунёда,
Энг зўр савоб — қарз бермоқ.

Жаннатнинг эшигига
Ёзилган шундай ҳисоб:
„Садақага — ўн савоб
Қарз берганга юз, савоб“.

Ҳикматларда: Қарздорни
Бойигунча кут, деган,
Фақир бўлса, қистамай,
Қарз баҳридан ут, деган”.

Эрим деди: „Ҳозир бой,
Пулни бермайдн, номард,
Машина, ҳовли олиб,
Уй солди қават-қават”.

Қўрқиб кетдим: „Ё, тавба!
Бу қандайин жаҳолат?
Ўлса шунча қарз билан,
Охирати — ҳалоқат”.

Бордим ўша одамнинг,
Сўраб, уй-маконига.
Тушунтирдим, ўтириб,
Хотинининг ёнига:

„Айланайин, ўртоқжон,
Эр — пошшо, биз — вазирмиз.
Киrolмаймиз жаннатга,
Турса шунча қарзимиз.

Қарздор қарзин узмаса,
Бўлиб туриб имкони.
Қабул бўлмайди, ҳатто,
Қилган хайру эҳсони.

Сиз эса, уй қурибсиз,
Машина обсиз, мана,
Қарз узишнинг ўрнига
Тўй қиляпсиз яна.

Биламан, ожизамиз,
Эрга етмас кучимиз.
Аммо ҳар не қилиб ҳам,
Йўлга солмоқ бурчимиз.

Болам-чақам, деб юрар,
Шўрлик эр, не қилмасин.
Секин айтинг акамга:
Охирати куймасин“.

Қайтдим. Дедим эримга:
„Бошқа сўраманг қарзни
Хотинига етказиб
Қўйдим суннату фарзни.

Обкелмаса, қайғурманг,
Бўйнида қарз жавоби.
Қай чўнтакда юрмасин,
Сизга шу пул савоби“.

— Ўзим яхши эканман, —
Деди, эрим, кўнгли туқ,
— Ўйлаб кўрсам бировдан,
Ўн беш тийин қарзим йўқ.

Машинам бор, уйим бор,
Бор мармардан ҳовузим,
Ҳовлимда савлат тўкиб,
Юрар бир жуфт товусим.

Мен дедим: „Шошмай тулинг,
Ҳисоб-китоб қилишми?!“
Олдим тўлов қоғозлар
Соладиган идишни.

Дедим: „Қарзсиз чироқдан,
Иссиқ сувдан туққиз минг,
Зангор олов тўрт ойга,
Ўн беш минг мулла жиринг.

Уч-тўрт марта қатнади,
Шўринг қурғур тўрт ходим,
„Кейинги ой бераман“,
Деб, қутуласиз доим“.

У деди: „Туй қияпман,
Вақтим йўқ бош қашлашга“,
Дедим: „Кафолат борми
Яна бир ой яшашга?

Чироқсиз бир яшанг-чи,
Қоронғуда қоласиз,
Ювинмай юришга-чи,
Қанча чидай оласиз?“

Эрим деди: „Бир юртда
Сув, чироқ эмиш текин.
Дедим: „Улар ўз юртин
Таласа, талайверсин.

Ниманики хор қилсак,
Ўшанга бўламиз зор.
Ҳисобли дўст айрилмас,
Деган, мақоллар ҳам бор.

Бемалол ишлатяпсиз,
Олишда олар жоним.
„Тўла“ деса, қочасиз
Беришда чиқар жоним.

Гўё бу неъмат, шундоқ
Ариқчада оқади.
Ўйланг, бундан қанча жон,
Бола-чақа боқади.

Бу ҳам қарз-ку, бермасдан,
Судраб юрсангиз яна,
Қанча одам вақтида
Ололмайди мояна“.

— Ўлиб кетаяпманми,
Турасан шунча заплаб?
— Қалай экансиз?! — дея
Узоқдан бошладим гап:

— Дор ўйнаб кўрганмисиз?
Ўйнайсиз ҳали, шошманг,
„Нима, мен дорвозмидим“,
Дея, тутоқиб шошманг.

Ҳали бир дор ўйнаймиз,
Пулсиротнинг устида,
Харидор бўлиб дўзах,
Чапак чалар остида.

Дунё яшалиб, эскиб,
Сўнгги куни келган дам,
Биронта ҳам қолмайди,
Дорга чиқмаган одам.

Бунда дорбоз йиқилса,
Тушади ерга шундоқ,
У дор ости — жаҳаннам,
Оловли катта ўчоқ.

На чекиниб, на қочиб,
Бирон қилиқ қиб кўринг,
„Бор, чиқмайман дорингга,
Дорвозмидим“, деб кўринг.

„Чув туширдим, бопладим“,
Деб, қилган бўлсак роҳат,
Энди ўша қил йўлда
Кўрсатамиз маҳорат.

Илдам, чопиб ўтади,
Инсофли фақирми, бой
Ўғри, судхўр, ҳаммадан,
Қарздорларнинг ҳоли „вой“.

Уларга минг йиллик йўл,
Тайёрага чиқолмас,
„Фордми“, „Мерседес“, „Тико“
Сайёрага чиқолмас.

Бу йўлда манзилингга,
Киракашлар элтмайди,
Бунда „Боинг“ ва ҳатто,
Ракетанг ҳам кетмайди.

Ўрнимга ўтиб бер, деб,
Ёллаёлмайсан киши.
Бу ҳар ким, ҳар бир жоннинг.
Ҳақиқий шахсий иши.

Бирор мадад, ёрдам йўқ,
Ҳар ким ўзи ўтади,
Шунда қарздорнинг қарзи
Оёгидан тутати.

Эрим қўрқиб деди: „Бас!
Пулни олу, даф бўлгин,
Газми, сув, чирогингга,
Тўлагину „хап“ бўлгин.

Тек қўйса, эринггаям,
Панд-насиҳат қиласан,
Афлотуннинг „хотини“,
Ҳар балони биласан“.

— Ислон тамаддуинининг
Марказида яшаб ҳам,
Ўлибманми, Бухорий
Ҳадисларин билмасам?!

Қарзни тўладик, бизга
Марҳамат қилди Оллоҳ,
Пулсирот балосидан,
Қутулдик, иншооллоҳ.

Энди қурбонлик учун
Битта хўроз олайлик,
Эрим деди: „Динозавр
Сўйиб қўя қолайлик“.

Кула-кула, пишириб
Қўшниларга шу куни
Ҳолвайтар тарқатдим мен —
Афлотуннинг „хотини“.

„Дардинг бўлса бўлсину,
Аммо қарзинг бўлмасин“,
Дея матал тўқиган
Донишмандлар ўлмасин.

ҚЎШНИЛАР ҲАҚИДА РИВОЯТ

Бой билан мискин киши
Қўшни эди бир замон,
Бир-бирларига доим,
Оқибатли, меҳрибон.

Ҳатто, болалари ҳам,
Бирга эдилар ҳар чоқ,
Гоҳ у, гоҳ бу ҳовлида,
Ўйнашиб қувлашмачоқ.

Бой биларди, қўшниси,
Яшарди камтар, юпун,
Дасмояси — бир арқон,
Териб сотарди ўтин.

Не бўлар ўтин пули,
Ахир, уйда саккиз жон?!
Бой камбагал қўшнига,
Қилиб турарди эҳсон.

Бой ўйларди: „Болалар —
Гоҳида урушганда,
Берган нарсаларимни,
Қилмасинлар писанда“.

Ҳеч бир жонга билдирмай,
Ул, бул олиб бозордан,
Киргизиб турар эди,
Бегона хизматкордан.

Ўйларди: „Ҳар нарсамда,
Ҳаққи бор қўшнимнинг ҳам,
Топганимни у билан,
Кўришим керак баҳам“.

Бойнинг ёрдами билан,
Қутга тўлиб айвони,
Ўтинчининг ҳар куни,
Қайнар эди қозони.

Ўтинчи бу эҳсоннинг
Кимданлигин биларди,
Дастурхонда пинҳона,
Бойни дуо қиларди.

Бир куни бой иш билан,
Узоқ бир юртга кетди,
Ё Қашқар, ё Мисрга,
Ва ёки Туркка кетди.

Сафари сал чўзилиб,
Ўзга юртда қолди бой,
Чарчаб қайтди уйига,
Булганида олти ой.

Хотинига „обқўй“ деб,
Ақча берди халтада,
Деди: „Бу Ҳажнинг пули,
Жўнайман шу ҳафтада“.

Хотинидан сўради,
Ечаётиб махсини:
— Тинчликми маҳаллада?
Қўни-қўшни яхшими?

Ўтинчи қўшни қалай?
Болалари омонми?
Хотини деди: „Яхши,
Бунча койитманг жонни.“

Бир қизчаси ўлганди,
Қабристонга элтишди,
Шундан кейин негадир,
Бирдан бойиб кетишди.

Ўғлингиз кирган экан,
„Бу ёққа кел“ демабди,
Еяётган гўштидан,
Бирон тишлам бермабди.

Болам егиси келиб,
Йиғлаб кирди уйимга,
Ўшандан бери уйлаб,
Етолмайман уйимга.

Муъмин одамнинг, ахир,
Бўлмасми қўли очик?
Қўшнингиз бойиб кетгач,
Бўлиб қолди қизганчиқ“.

Бой шод бўлди, ҳарқалай,
Ўтинчи оч қолмабди,
Аммо гўштни боладан,
Қизғангани бўлмабди.

Бой сафардан қайтганин —
Ён қўшниси билди-ю,
Зиёрат қилиш учун
Бойникига чиқди у.

Саломлашиб, ўтириб,
Суҳбатлашгандан кейин,
Бой дебди қўшнисига:
— Бир гапим бор, айтайин.

Гўшт еб турган экансиз,
Кирган экан ўгилчам,
Хафа бўлибди унга —
Бермапсиз бирор тишлам.

Ўтинчи дебди: „Уэр,
Қўшнижон, айб менда,
Бир ой жуда қийналдик,
Сиз сафарда юрганда.

Ўзим бетоб бўлгандим,
Ҳаловатим бузилди,
Оч қолдик, бир қизчамнинг,
„Нон“, деб жони узилди.

Бир неча кундан кейин,
Кўлимда арқон билан,
Далага чиқдим, уйга —
Зора қайтсам нон билан.

Ҳаром ўлган бир эшак,
Чиқди шундоқ йўлимдан,
Болаларимни эслаб,
Бир гап ўтди кўнглимдан:

„Очликдан ўлди қизим,
Хотиним ҳам ўсолдир,
Эй, Оллоҳ! Энди бизга
Бу ўлакса — ҳалолдир“.

Олиб келдим уйимга,
Шу эшакни нимталаб,
Тузлаб қўйдим бир хумга,
Гўшти бурда-бурдалаб.

Ҳаромлигин билганда,
Ўғлингиз „гўшт“ демасди,
Бизга ҳалол эди-ю,
Сизга ҳалол эмасди.

Очликдан болаларим,
Бўлди суягу, тери,
Емишимиз ўша гўшт,
Мана, бир ойдан бери“.

Қўшнисин кузатди-ю,
Бойдан чиқди иситма,
— Сафарга бормаи ўлай,
Нима қилиб қўйдим-а?!

Шуларга ташлаб кетсам,
Егулик бўлмасмиди,
Оч қолмаганда, балки,
Қизалоқ ўлмасмиди.

Ўлакса еб ўтирса,
Очликдан қўшним мани,
Каъбада Ҳажу, Умра,
Қилишимдан не маъни?

Бой Ҳаж пулин чиқариб,
Ўтинчига тутқазди,
Болаларин ҳам унинг,
Атрофига ўтқазди.

„Лаббайка“, деб Каъбанинг,
Қилгандай тавофини,
Етти марта айланди,
Уларнинг атрофини.

Уч кундан сўнг ҳожилар,
Кетишди Ҳаж қилгани,
Кетишди Оллоҳ учун,
Мол, жонин харж қилгани.

Уч ой деганда, бир-бир,
Қайтиб келди ҳожилар,
Дўконда бойни кўриб,
Ҳайрон бўлишди улар:

— Ҳожим, Каъбатуллоҳдан,
Қачон қайтиб келдингиз?
Қанот чиқдимми ёки
Шамол бўлиб елдингиз?

Ахир, айтгандингиз-ку:
„Ўн-ўн беш кун қоламан,
Сизлар бораверинглар,
Сиздан кейин бораман“.

Биздан берворгандингиз,
Совға-саломли тугун,
Элтиб бермоқчи эдик,
Уйингизга шу бугун.

Бой ҳайрон, дерди: „Ахир,
Борганим йўқ, Ҳажга ман“.
Ҳожилар унинг сўзин,
Олишмасди асло тан.

— Ахир, Каъбатуллоҳни,
Бирга тавоф қилдик-ку,
Намоз вақтида беш вақт,
Ёнма-ён ўтирдик-ку.

Ёлгон арафа кунн,
Етиб бордик Минога,
Арофатда ўтириб,
Хитоб қилдик Оллога.

Дуо қилиб ўпдингиз,
Ҳажарул асвадни ҳам,
Бирга қурбонлик қилдик,
Бирга қирқдик сочни ҳам.

Ҳожим, омонатингиз,
Мана, тугунни олинг,
Йўлда чарчаб қолибсиз,
Биз кетдик, яхши қолинг.

Бой йиғлар эди фақат,
Тилига сўз келмасди,
Қўлида тугун, унда,
Не борлигин билмасди.

Бой тугунни бағрига,
Босди-ю, чопди уйга,
Қўриб турган одамлар,
Бари эргашди унга.

Фаришталар туккан бу,
Тугунда не, ё, Олло,
Жойнамозмн, китобмн,
Либосмн, ё тўтиё?

Чап кўксида юраги,
Питирларди мисли куш,
Уйига келиб очса,
Нафис мато — Каъбапўш!

„Оллоҳу акбар!“ дея,
Йиғлаб қилди муножот:
„Бир гуноҳкор бандангга,
Раббим, бу не иноят?!

Ахир, нодонлигимдан,
Сўлдирдим гул ғунчасин,
Бўйнимда-ку уволи,
Ён кўшнимнинг қизчасин“.

Бой йиғларди „Кечир“ деб,
Не қиларин билмасди,
Ҳожи бўлдим, бунга,
Ишонгиси келмасди.

Оллоҳ бир фариштани,
Ўхшатиб қўйиб бойга,
Туширган бўлса не тонг,
Ҳожилар турган жойга.

Бой тусида фаришта,
Бажариб Ҳаж амалин,
Берган бўлса не ажаб,
Совғали тугунчагин.

Мушки анбар исига,
Тўлди бойнинг ҳовлиси,
Йигилди узоқ-яқин,
Ва ўтинчи кўшниси.

Бой деди: „Эй яхшилар!
Кўп эди каму-кўстим,
Мени Ҳажга юбориб,
Ҳожи қилган — сн кўшним“.

Бой кўшнисин кучоқлаб,
Одамларга билдирди,
Кўшни томон деворга,
Каъбапўшни илдирди.

Кўзга суриб одамлар,
Ўпдилар Каъбапўшни,
Ҳақ наздида шунчалар,
Азиз эканми кўшни?!

Ўша куни тиниқиб,
Ҳожи — бой қолди ухлаб,
Тушида Каъба ўзи,
Келганмиш уни йўқлаб.

Бойни ўтқазиб қўйиб,
Бармоғига деб „Сана“,
Атрофида етмиш бор,
Айланётганмиш Каъба.

Хуллас, Иброҳим қурган,
Каъбани ким билмайди?
Бу тош уйда Ҳақ ўзи,
Истиқомат қилмайди.

Ана байт, ана Каъба,
Қодир булсанг чоп, югур,
Оллоҳ ўзи қурган уй —
Муъминларнинг қалбидир.

Уларга бир назар сол,
Бири турар нурланиб,
Илму маърифат ила,
Тўлиб-тошиб, ҳурланиб.

Бири илмсизликдан,
Қоп-қоронғу, шип-шийдон,
Бирида фаҳш, зинога,
Даъват қилади шайтон.

Сизни шу Каъбаларга,
Чорлайман эй, ҳожилар,
Ҳаммамиз йиғилишиб,
Қиламиз қатта ҳашар,

Ким маблағи, ким кучи.
Ким илм билан келсин,
Ким ҳунар, ким ширин сўз,
Ким билим билан келсин.

Бу уйни тиклаш Ҳаққа —
Етмоқ билан баробар,
Мард булсангиз, шу улуг —
Уйдан қолманг, биродар!

ДУГОНАЛАР ҚИССАСИ

Нигора-ю, Наргиза,
Ва Раъно учта ўртоқ,
Синфдошлар ичида,
Эдилар жуда иноқ.

Улғайишгач, айланиб —
Палахмоннинг тошига,
Раъно тушди тошкентлик —
Битта қариндошига.

Нигора-ю, Наргиза,
Қолишди Андижонда,
Бир-бирларин кўролмай,
Юришарди армонда.

Уларнинг орасида,
Гўзали эди Раъно,
Шундай қиз тушган йигит,
Чиқди ароқхўр, бало.

Бир ёғи мусофирлик,
Келмади ҳеч омади,
Эри сотиб ичмаган —
Тўшаги ҳам қолмади.

Қизларин бўйи етган,
Ажрашайин деса шарт,
Шу ҳолига Раънога,
Илашибди ёмон дард.

Яхши ҳам бор телефон,
Гаплашар уч дугона,
Энди нима қилади,
Шўрлик Раъно бечора?

„Операция мумкин,
Аммо хавфли, кам қонинг,
Беш юз минг сўм пул керак,
Сақлаб қолиш-чун жонинг“.

Духтирларнинг гапидан,
Унинг кўнгли бўлди кир,
„Қаердан пул топаман,
Ўларканман барибир“.

Бу хабарни эшитиб,
Дугоналар йиғлашди,
Наргиза Нигорани,
Чақирволиб кенгашди.

— Қандай қараб турамиз,
Сўнса шундай ойимиз?!
Синфдошлар ичида,
Йўқми бирор бойимиз?

Наргиза деди: „Бор-ку,
Лайли билан Ойзода,
Тилла олиб сотади,
Иккиси ҳам бозорда“.

Кўнгил қашшоқ бўлса-чи,
Бўлган билан бойлик, пул,
Бир синфда ўқиган,
Олти ўртоқ, олти хил.

Улар: „Бор пул савдода“,
Деб баҳона айтишди.
„Оллоҳ раҳмини есин“,
Дейишди-ю, қайтишди.

Нигора деди йиғлаб:
— Қаердан пул топамиз?
Наргиза деди: „Менинг,
Узугимни сотамиз.

Икки юз минг пул бўлар,
Бор, ана, уни сотдим“.
— Эринг сўраб қолса-чи?
— Дейман, уни йўқотдим.

Нигора деди: „Раъно
Менинг ҳам бир жигарим,
Мен ҳам шохонагимни,
Келаяпти „йўқотгим“.

— Никоҳ узугингни-я?
Мумкин эмас, бунақа.
— Шу узугим Раънонинг
Бош-кўзидан садақа.

— Ундай қилма, ўртоқжон,
Ўзи битта узугинг.
— Агар шундай қилмасам,
Йиғилмайди беш юз минг.

Битта бўлса не бўпти.
„Йўқотаман“, албатта,
Бундан зўрин Оллоҳим,
Насиб қилсин жаннатда.

Узукларнинг нархини,
Ерга уришиб тоза,
Сотволишди бозорда,
Лайли билан Ойзода.

Шу кун йўл мошинада,
Раънога нақд „гул“ кетди,
Бир халта олма-туршак,
Ва бир ўрам пул кетди.

Хабар қилишди, Раъно
Чиқиб турди йўлига,
Киракаш Раҳматилло,
Элтиб берди қўлига.

Хабар келди: „Нарсани,
Олдим Раҳматиллодан,
Агар мендан қайтмаса,
Қайтсин сизга Оллодан“.

Дугоналар хурсанд, шод,
Чехралари яшнайди,
Бошларида бир фикр:
„Раъно энди яшайди!“

Севинчдан йиғлашди ҳам,
Йўлда икки дугона,
Келиб қолди икки „бой“ —
Лайли билан Ойзода.

— Қаранг, бу жинниларни, —
Дея, улар кулишди,
— Узугидан айрилиб,
Йиғлаб ўтиришибди.

Шу кун бу дунёда,
„Соғлар“ жуда кўп эди,
Аммо шу „жинни“лардан,
Бахтлироғи йўқ эди.

Узуги „йўқолган“ кун,
Қувноқ эди Наргиза,
Эри деди: „Пул йиғиб,
Зўрга олган эдинг-а!“

Нигоранинг эри дол,
Нурга тўлганди олам,
„Шунча хурсанд юрарми,
Узук йўқотган одам?..“

Шу кун жаннат эшигин,
Ким очди-ю, ким ёпди?
Маҳшаргоҳда биллинар,
Ким йўқотди, ким топди?

„ДАРАХТЛАР“

Йнглаб сўз бошлади бир аёл,
Тикволиб кўзимга кўзини,
Кошки бир доно гап айтолсам,
У шўрлик юпатса ўзини.

У деди: „Мен ҳам бир аёлман,
Мен ҳам бир хонадон келини,
Илоҳий ҳикмат бор: Аёллар —
Ҳаромдан сақлайди эрини.

Турмушга чиқдим, „Пирим“, деб
Эримнинг қўлини ушладим,
Муҳаббат тахтига ўтқазиб,
Қўлдайини хизматни бошладим.

Тутардим пок, шинам, озода,
Уйимму боламу, жисмимни,
Мен фақат уни деб яшадим,
Унутиб ўзимнинг исмимни.

Пардозли юрардим туну кун,
Мизгирдим бир лаҳза кечаси,
Олдимда „бурнини тортарди“
„Мен“ деган японнинг гешаси

Лайли ва Мажнундай яшадик,
Ўттиздан ошиб, қирқ ёшгача
У деди бир кун: „Барибир,
Кўчаннинг аёли бошқача.

Биттаси суйкалса „севдим“ деб,
Биттаси май тутиб қўймайди,
Биттаси раққоса, силкиниб,
Мен учун арабча ўйнайди.

Қилган ҳар қилиғи ёқимли,
Чиқмай ҳам кўр тўғри йўлингдан.
Сен — яхши аёлсан, афсуски,
У ишлар келмайди қўлингдан“.

Лол қолдим, шу менинг эримми?
Билмасдим қай дўстга сўзлашни,
Не дейсиз, ўтгиз уч ёшимда,
Ўргандим арабча ўйнашни.

Ўзимни ҳар куйга солсам ҳам,
Эримнинг ҳеч кўнгли тўлмади.
Мен пир, деб сиғинган одамни,
Ҳаромдан қайтариб бўлмади.

Билдимки, яшасанг тескари,
Нур соя кетидан чопаркан,
Эрим бир ит экан, ит зоти,
Боғда ҳам ахлатни топаркан“

Бу аёл бир таскин изларди,
Минг шукур, қалб қалбни танийди.
Шунча „қасб“ ўрганган аёлга,
Сабрни ўргатсам, қанийди.

Дедимки: „Никоҳ-ла эрингиз,
Сизга жон, жисми-ла боғланди,

Ака ё ука, ё отадай,
Қариндош, жигарга айланди.

Адашиб, бир гуноҳ қилганда,
Ким ота обрўсин тўкади?
Нуқсону айбини яширмай,
Қай сингил акани сўкади?

Биз — Замин, эркаклар — Дарахтдир,
Дарахтнинг дайдиси бўлмади,
Шу шилқим шамоллар ёмон-да,
Тинчгина яшашга қўймади.

Дарахт-да, гоҳ тутиб шўхлиги,
Ҳар елни қучгиси келади,
Томири тупроқда бўлмаса,
Осмонга учгиси келади.

Гоҳ шамол увлаб дер: „Менингсан,
Заминдан суғуриб оламан“,
Дарахт дер қайишиб: „Керакмас,
Қадрдон тупроқда қоламан“.

Бу унга қисмат, гоҳ эгилиб,
Гоҳ синиб, зарбага тутилар,
Гоҳида қарсиллаб йиқилиб,
Бу дайди шамолдан қутулар.

Арзонга тушмайди ҳар шамол,
Суйайсан ўзини тутгунча,
Эй, Замин! Сен, шуни билгинки,
Шамоллар мавсуми ўткинчи“.

Аёлнинг юзлари ёришди,
Айтдики: „Ечилди кўп тугун,
Дунёда шунча йил яшагач,
Ўзимни танидим шу бугун“.

Тегишдим: „Эрингиз ит бўлса,
Вақтида овқатин есин-да,
Вақтида эркаланг, вақтида
Қўйворинг, бир „дайдиб“ келсин-да“.

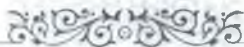
„ДАФТАР“

Рўзғорда кўп гап ўтар,
Айтолмайсан барисин,
Илоҳо, эркак зоти,
Ҳалим бўлиб қарисин.

Ҳали ёшман дейди-ю,
Сал нарсага жаврайди,
Ўғиллар ишидан ҳам,
Бир камчилик ковлайди.

Мундоғроқ чиқиб қолса,
Келинлар қилган овқат,
Дер: „Шу уйда овқат еб,
Асло қилмадим роҳат“.

Дазмол урмаган бўлсам,
Пайпоғига бир бора,
Дейди: „Шундоқ яшадим,
Ўттиз йил мен бечора“.

Тавба, қандай одам бу,
Ўз обрўсин тўкади,
Кечқурун ачом қилиб,
Кундуз куни сўкади.

Энди мендан кўради,
Тонса, кўзин уяман,
Ҳар соҳага биттадан,
Дафтар тутиб қўяман.

Бу дафтарга ёзаман,
Йил, ой, соат, кунини,
Шундай қилиб бу эрнинг,
Ўчираман унни.

Ҳар хонага миҳ қоқиб,
Битта дафтар осаман,
У имзо чекади, мен,
Бармоғимни босаман.

Хуллас, бошланди тартиб,
Сўкишлар ҳам тийилди,
Ҳар кунги тоза либос,
Имзо чекиб кийилди.

Ҳовли учун бир дафтар,
Қўл қўяр тозаликка,
Ҳаммом учун бир дафтар,
Шинам, озодаликка.

Ошхона дафтарига,
Имзо чекар „ширин“ деб,
Гоҳо қўшиб қўяди,
„Раҳмат сизга, келин“, деб.

Еб туриб ҳам маърайди,
Эрим қўйми, билмасам,
Тинчимасди қулоғим,
Бир ишниям қилмасам.

Кулсангиз ҳам айгайин,
Гап эшитиб тўйдим ман,
Ётоққаям бир катта,
Дафтар тутиб қўйдим ман.

Бу дафтарга ёзилар,
Қандай жойда ётгани,
Қандай „туш“лар кўргану,
Қандай тонглар отгани.

Эрталаб дедимки: „Бу,
Ётоқхона дафтари,
Ёзиб қўясиз бунга,
Тунда бўлган гапларни“.

Эрим деди: „Ё, тавба!
Бўлдингми жинни-пинни?
Мабодо келинларинг
Ўқиб-естиб қолса-чи?“

Дедим: „Тавба ҳар ишни,
Қингирига оласиз,
Ручкани бериб туринг,
Бундай қилиб ёзасиз“.

У деди: „Энди тухта,
Менга бергин ручкани,
Бу гапни сен бошладинг,
Мен қўяман точкани“.

У ручкани олди-ю,
Бирпас бошин қашлади,
Мийиғида бир кулиб,
Секин ёза бошлади:

— Чопа-чоплар тугади,
Кундуз тугаб, келди тун,
Ҳар бандага бу муддат,
Роҳат-фароғат учун.

Ётоқхонам сокин, тинч,
Ой мўралаб турибди,
Ёнгинамда бир пари,
Соч ўриб утирибди.

Эгнида ҳарир либос,
Қўринади бадани,
Жисмидан таралган ис,
Маст қилади бандани.

Дедим: „Вой-вой, бас қилинг!
Ёзадиган гапми шу?“
Деди: „Бу менинг гапим,
Хижолат бўлманг, сулув“.

Эрим менга бир кулиб,
Қисиб қўйди қўзини,
Давом этди ёзишда,
Билганини ўзини:

— Тагимда оппоқ чойшаб,
Бошимда юмшоқ ёстиқ,
Оллоҳнинг жаннати ҳам.
Эмасдир бундан ортиқ.

Фақат меҳр изҳори.
Шивирлашлар сеҳрли,
Бу хонада „салом“дан
„Хайр“ гача меҳрли.

Деворининг ҳар гишти,
Ҳар бурчаги гуллайди,
Бу хонанинг полидан,
Шифтигача куйлайди.

Бу уйдаги ҳар туйғу,
Ҳар сўз тўғри, рост бўлар,
Бу уйга кирса ишқдан,
Микроблар ҳам маст бўлар.

Ўсиб шифтга интилар,
Гиламнинг гули ҳам,
Чўғдай ёниб туради,
Ўчоғининг кули ҳам.

Бу хонанинг бир ўзи,
Рассом, шоир, бастакор,
Меҳмонхонанг, ошхонанг,
Шу хонага хизматкор.

Шу хона дафтарига,
Олсанг гар „икки“ баҳо,
Бошқа дафтарларингни,
„Беш“ қилолмайсан асло.

Доно бўлсанг, эй аёл!
Шу дафтарга „беш“ ол-чи,
Бундан ташқаридаги,
Ҳамма гаплар бекорчи.

Дедим: „Уятсиз одам!
Сиз бешарм ёзувчи,
Бу дафтарни келинлар.
Кўриб-нетиб қолса-чи?..“

Дедим: „Бу дафтар ибрат.
Бўлсин келин, қизларга,
Ўқиган ҳарки одам.
Ҳавас қилсин бизларга.

Ҳамма ўзимизники.
Бунда душман, ғаним йўқ.
Билиб қўйгани яхши.
Шариатда шарм йўқ“.

У сўнгги сўзни ёзиб.
Дафтарга қўйди баҳо.
Қўлимга бераётиб.
Тагига чекди имзо.

Қушдай сайраётгандим,
Ўйланиб қолдим бирдан,
Не бўлса ҳам шу одам,
Рози бўлсин-да мендан.

Илоҳий ҳикматларда
Ўқигандим ўзим ҳам:
„Чиқишмасин аёллар
Эрларининг сўзидан.

Эр тўшакка чақирса,
Келмаса хотин агар,
Лаънат айтиб турармиш,
Тамоми фаришталар“.

Ўша кун келинларим,
Йиғилишганда илк бор,
Шеъримни ўқиб, дедим:
— Ҳушёр туринг, дафтар бор!

Эришайин десанғиз,
Оллоҳнинг раҳматига,
Эринчоқлик қилманг ҳеч,
Эрингиз хизматига.

— Биз дафтар тутмаганмиз, —
Дея улар кулишди,
Дедим: „Бу дафтар нима?!
Ундан зўри турибди.

Иккита елкангизда,
Ўтириб фаришталар,
„Номаи аъмол“ дея,
Тўлдиришяпти дафтар.

Бу илоҳий саҳифа,
Жон берганда ёпилар,
Кейин ҳисобот учун,
Маҳшаргоҳда очилар.

Ўша кун у дафтарни,
Битта фаришта келиб,
Ўнг ё, чап ёнингиздан,
Узатади „ўқи“ деб.

Истардим, не қилсак ҳам,
Иймонимиз эш бўлсин,
Фаришталар ёзётган,
Дафтаримиз „беш“ бўлсин.

ОМОНАТ

Катта бозор олдида,
Уста Олим дўкони,
Қор, ёмгирдан паноҳдир,
Олдидаги айвони.

Баъзи бир бозорчилар,
Қилиб олишган одат,
Тугун, қоп, халтасини,
Қўйишади омонат.

Уста чархлайди пичоқ,
Ёнида бир ўғлони.
Гоҳида омонатга,
Тўлиб кетар айвони.

„Қайтаётиб оламиз,
Қараб туринг, устака“
Ўғлин гаши келади:
„Йўл йўқ оёқ босишга“.

Уста кулиб қўяди,
Нурга тўлади олам,
— Феълингизни кенг қилинг,
Савоб бўлади, болам.

Дунёвий ё ухравий,
Илми йўқ бу одамнинг,
Олим бўлса зиёга,
Тўлдирарди оламини.

Фақат, ҳар тонг уйғониб,
Четга суриб ҳар ишни,
Ўқийди ўзбекчада,
Қуръон билан Ҳадисни.

Доим мутолаадан,
Кўнгли нурга тўлади,
Ўйлар: „Дунёда китоб —
Бўлмаса не бўларди?!“

Дерди: „Таржимоннинг ҳам,
Йўқдир асло армони,
Буни бошлаган доно —
Подишонинг фармони“.

Яхшиликни ўргатар,
Бу китоблар ҳар маҳал,

Уста билар илмдан —
Аввал туради амал.

Ўзининг билганича,
Ўқиб дуо қилади,
Подишо-ю олимни —
Қўшиб дуо қилади.

Яшар доим бу одам,
Ажру савоб фикрида,
Икки қўли ишда-ю,
Тили Оллоҳ зикрида.

Бир кун унга қолдирди,
Янги қишлоқлик полвон,
Қора елим халтада,
Икки дона „бўлка“ нон.

Бозор тугаб, кеч кирди,
Ҳали турибди нонлар,
Уста дер: „Нонин полвон,
Эртага келиб олар“.

Эртасиям келмади
Омонат қўйган полвон,
Ё эсидан чиқди, ё,
Касал бўлди, иссиқ жон.

Қийин экан бировнинг,
Омонатин сақламоқ,
Топшириш керак қандоқ,
Олган бўлсанг, ўшандоқ.

Уста ташвишда: „Нонлар
Моғорлаб қотмасайди“,
Хотини дер: „Шу нонни,
Қучоқлаб ётмасайди“.

Эртаси ҳам келмади.
„Бўлка“ нон қўйган полвон,
Ўзлари еб қўймаса,
Қотиб қолар энди нон.

Еб бўлмас ҳолга тушса,
Тутар мени уволи,
Яна бу нон — омонат,
Бир банданинг ҳалоли.

Эски нонни ейишиб,
Келиб қолса, деб, полвон,
Ҳар куни тонгда чиқиб,
Уста олди янги нон.

Беш кун, ўн кун, ўн беш кун,
Такрорланди шу ҳолат,
Бу уйда тандир нони,
Ейилар эди фақат.

— Бугун ҳам „бўлка“ нонми?
Ўғлин битди тоқати,
— Сақлаш керак, ўғлоним,
Бировнинг омонати.

Омонат қоидаси — шу
Эмас шунчаки эртақ,

Қандай олинган бўлса,
Шундай қайтариш керак.

Гарчи соғинишганди,
Ҳаммаси тандир нонни,
Иссиғида ейилса,
Яйратар эди жонни.

Нон ичига хотини,
Соларди ёғу, жицца,
Оҳ-оҳ, пиёзли нонлар,
Пишганда бўлар мазза!

Уста дер: „Омонатни,
Топширмагунимча то,
Нон ёпмай тулинг, „бўлка“
Қолиб кетмасин, пошшо“.

Кунлар ўтди-ю полвон,
Бир ойдаям келмади,
Шу вақтгача оила —
Тандир нонин емади.

Бир кунни уста Олим,
Қарамай ҳеч қаяққа,
Янги „бўлка“ нон олиб,
Кетди Янгиқиншлоққа.

Суриштириб, қидириб,
Зўрга топди полвонни.
Ўша елим халтада
Топширди юмшоқ нонни.

Енгиллашиб, осмонга
Учиб қайтарди гўё,
Ўзга ҳақин емоқдан,
Ўзи асрасин Худо.

Полвон дер хотинига:
— Қара, кетмапти тафти,
Зўр нон олган эканман,
Бир ойда ҳам қотмабди.

Ишлар битсин, бозорга,
Яна тушиб қоламан,
Бир ой еймиз, шу нондан,
Ўнта-ўнта оламан.

Уста бу омонат деб,
Қанча куйдирганин жон,
Билмай ҳам қолди содда,
Янгиқишлоқлик полвон.

ҚИЗИҚИШ

Эй, жаннат! Кўргим келар осмонинг қандай экан?
Ой, юлдузинг, тоғ-тошинг, ўрмонинг қандай экан?

Анҳорингда оқармиш, маю-шароб, сут, асал,
Туби дуру забаржад, уммонинг қандай экан?

Дерлар иссиқ, совуқ йўқ, бир мўътадил маъвосан,
Тупроқ, тош, бутанг, гулинг, райҳонинг қандай экан?

Бир рўзгорсанки, ўчоқ, тутунсиз ош пишармиш,
Оловсиз чой қайнатар қумгонинг қандай экан?

Меҳмонингга илк таом, дерлар: „Наҳанг жигари“.
Бир тотсайдим, шўрво-ю, лағмонинг қандай экан?

Дарахтларинг бебаҳо тошлар билан безанмиш,
Улар соя солган гул, ошённинг қандай экан?

Бу гулзор, бу боғларни кимлар этар парвариш,
Фариштами, малакми, боғбонинг қандай экан?

Нурдан бино бўлган бир қаср бўлсанг, боғ бўлсанг,
Пештоқнинг олтин нақш айвонинг қандай экан?

Ой, қуёшсиз ҳам раҳмат нури ила чарогон,
Ҳар кўчанг, ҳар сарой, ҳар қўргонинг қандай экан?

Сайрга чиқсам миниб, Буроқда ё Рап-рапда,
Наъим, Фирдавс, Маъвою Ризвонинг қандай экан?

Инсон қўли тегмаган, пок ҳурлардан жуфтлар бор,
Бир кўрсам, ўша Ҳуру гилмонинг қандай экан?

Дерлар, бир фурсат борки, Ҳақ жамолин кўрсатур,
Оҳ-оҳ ўша хуш лаҳза, хуш онинг қандай экан?

Ҳайдашмаса посбонлар, бир мўрала эй, кўнгил,
Ўшал ёр, ўшал Хуршид тобонинг қандай экан?

Жаннат тилга кирди: „Не номан аъмолингда?
Фаришталар битган ул „Достон“инг қандай экан?

Элу юрт, қўни-қўшнинг рози бўлдим сендан?
Яхшилигу садақа, эҳсонинг қандай экан?

Бирон инсон зотига берган бўлсанг панд, озор,
Тавба, афсус, пушаймон, армонинг қандай экан?

Шоир эдинг, бирон сўз айтмадингми нораво?
Ҳисоб-китоб қил, ёзгон-чизгонинг қандай экан?

Умид қилу, келтирдинг не, Марҳабо, билайлик,
Савобми, гуноҳ йиққан „хирмон“инг қандай экан?

ШУКРОНА

Мен ҳам қайнонаман, жоним келинпошшодан
айлансин,
Ўғил фарзандларим кўнглин олган барнодан айлансин.

Турай деса саҳар этагидан тутиб, куёв қўймас,
Куёвнинг айтганин жон деб қилган зебодан айлансин.

Кўзида ним табассум, тик туриб чойлар узатгай ул,
Унга одобни ўргатган қуда муллодан айлансин.

Кузатсам, бир-бирини кўзлари билан тавоф айлар,
Азиз жоним бу янглиғ Тоҳиру Зухродан айлансин.

Ўғилларни бериб, кир-чирларидин ҳам қутулдим, оҳ!
Пишир-куйдир ғамин мендан олган раънодан айлансин.

Чақирсам „лаббаю“, буйруқ қилсам, „хўп“,
деб қилар таъзим,
Ва танбеҳ айласам, „қуллуқ“, деган донодан айлансин.

Қилиб томошалар чехрасию қаддин, кўзим тўймас,
Севиб, „еб“ қўймаган ёнидаги ошнодан айлансин.

Неча хизмат қилиб, баъзан, қайн онасига ёқмай,
Тўкар кўздан ёшин, бу ғалвали дунёдан айлансин.

Минг, афсус, бўлмағур эрга тушар баъзан тузук қизлар,
Добон тақдир, қўшилган мисга ул тиллодан айлансин.

Бу эркак зотининг инжиқлиги юзта эшакка юк,
Бу юкни даст кўтарган, оқилу зуккодан айлансин.

Бир оз нозу бир оз ҳийла билан кўнглин олиб жуфтин,
Добон „гаҳ“ қўлига кўндирган ул тарсодан айлансин.

Ёшим ўтди, рўмолчамни ўзим қўйиб, ўзим топмам,
Топиб, қўлимга тутган феъли кенг дарёдан айлансин.

Боланг нонни топиб келса, келин берса, кейин ейсан,
Бошимдаги раҳмдил ул аёл пошшодан айлансин.

Ота-она дарахтдир мевали, тошлар тегар баъзан,
Азиз фарзандлар ортидан келган ғавғодан айлансин.

Шукур, фарзандларинг жуфт-жуфт бўлишди,
Мархабо бир боқ,
Бу тақдирни ёзиб қўйган — эгам Оллодан, айлансин.

„SMS“
(ЭСЕМЕС)

*Ҳозирги кунда оиладаги ажралиш-
ларнинг саккиз фоизига қўл телефонлари
сабабчи бўлмоқда.*

Статистика маълумотларидан

(Аёллар учун ҳангома)

Шекспир даври ўтди,
Бошқача эл турмуши,
Тамом бошқача ҳозир,
Эру хотин уруши.

Нима энди рўмолча,
Тўрт бурчак латта-да жўн,
Ҳозир рашк сабабчиси,
Замонавий телефон.

Уйдаги келинлар ҳам,
Билмам, нима овлайди,
Қачон қарама, эрин —
Телефонини ковлайди.

Сим қоққан бўлса агар,
Бир шубҳали рақамга,
Суҳбатлари, албатта,
Айланади жанжалга.

Ўлмаганда Шекспир,
Замон дардин биларди,
Отеллони, албатта,
Аёллардан қиларди.

Тасаввур қилинг: жанжал,
Бўлаяпти ҳовлида,
Отеллонинг телефони,
Дездемона қўлида.

Рашик утида қоврилар —
Шўрлик Дездемонаой.
„SMS! SMS!“ деб,
Тополмас ўзига жой:

„Соғиндим, келинг“ дебди
Қайси мохов, қайси без,
Ким юборди айтасан,
SMS, ҳимм, SMS!

Оқманми мен, оқманми?
Вой, юрагим санчади,
Телефонинг мени бир кун,
Талқон қилиб янчади!

Озаяпман ақлдан,
Ғазабларга тўламан,
Оҳ, Отелло, айтмасанг,
Дунёга ўт қўяман!

Тўхтатолмас ҳеч нарсга,
На бола, на дусту ёр,
Кўзларига қон тўлиб,
Жинни бўлди тап-тайёр.

Дейман: „Ҳой, Дездемона,
Худо олсин феълингни,
Битта „SMS“ни деб,
Еб қуйдингми, эсингни?

Қораялоқ эрингнинг,
Суюқлигин билардинг.
Телефон ўлгурини.
Кавлаб нима қилардинг?

Қай ит билан гаплашса,
Гаплашиб ўлмасмиди?
Ўзингни билмаганга —
Соб юрсанг бўлмасмиди?

Ўзингни бос, тўхта, деб
Ёпишаман қўлига,
Ўйлабманки, шунчаки,
Қўрқитяпти йўлига.

Дездемона эшитмас,
„SMS!“ дер пайдар-пай.
Отелло жим, иштонин
Хўл қилган ёш боладай.

Рашкчи аёл қасдланса,
Ҳеч душманлик етмайди,
Шайтон бўйнига минггач,
Ғиди-пиди кетмайди.

Дездемона „Дод!“ дейди:
„Ноинсоф! Бедиёнат!
Ҳали санми, хотинга,
Қиладиган хиёнат?!

Менга ханжар беринглар,
„МТС“ни, „Билайн“
Уяли тармоғини
Жондан жудо қилайин“.

Кўзлари ола-кула,
Қўлига олиб туриб,
Отеллонинг телефонин,
Синдирди ерга уриб.

Бўғиб ҳам ўтирмади,
Шекспир ўйлагандай.
Ўзин босса бўларди,
Шарқ аёли ҳар қалай.

Ғазаб билан ётоққа
Кириб кетди, менимча,
Отеллонинг ўт-бўтин
Шартга кесиб қўйди-да.

„Дол“ соларди Отелло,
Ётганича чалқанча:
— Не қилдинг, аблаҳ хотин,
Рўмолча бер, рўмолча.

Тилини тишлаб туриб
Азбаройин оғриқдан,
Шўринг қургур Отелло,
Кетиб қолди ҳушидан.

Кўзин очса, кийганмиш,
Оппоқ либос ўнгми, терс,
Олдига қизил рангда,
Ёзилганмиш SMS:

„Бу абонент тармоқдан,
Узилиб ухлатилган,
Ҳар қандай алоқага,
Чеклашлар ўрнатилган“.

Хаёл қурғур, обқоч-а,
Шу қолди шеър бўлмаган,
Шекспир ҳам бунақа,
Томошани кўрмаган.

„Дездемона“ келинлар!
Босволинг ўзингизни
Оилам деб баъзан ҳаққа
Юмасиз кўзингизни.

Ўйламанг, телефон унинг,
Шунчаки бир кераги.
Аслида, у эркакнинг,
Қўлидаги „юраги“.

Шунинг-чун, унинг ичи,
Тўла сиру асрорга,
Ҳаммомгаям ўзи-ла
Олиб кирмас бекорга.

Баъзи сирлар бор, билсанг
Юрагингга ғам тушар,
Билмасанг пешонангга
Битта тириш кам тушар.

Марҳабога гапим шу:
Кўлмакдан кит овлама,
Эсинг бўлса, эрингинг
Телефонини „ковлама“.

ОДДИЙ ФАЛСАФА

Дунёда кўпайди фолбинлар,
Тақдирни айтувчи коҳинлар.
Киприк қоққунингча не бўлар?
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Биласан, сув бўлар дарёда,
Биласан, не хислат тиллода,
Шундай бир ишлар бор дунёда,
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Билмайсан, не ушлар бармогинг,
Билмайсан, не тутар қармогинг.
Дунёда қанча вақт турмогинг
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Кимнингдир бошига қор ёғар,
Кимнингдир бошига зар ёғар,
Осмондан қасрга, не ёғар,
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Қай бошга бахт куши қўнарин,
Булутнинг қай юртга жўнарин,
Қуёшнинг қай куни сўнарин,
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Қанча ой туғилиб, тўлади?
Қанча гул очилиб, сўлади?
Ким қачон, қарда ўлади?
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Айтганмиш, қайсидир бир номард:
Яқинда бўлармиш қиёмат,
Бўлади, қачон ва қай соат,
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Туғишин ҳомиладор онанинг,
Тақдирин чақалоқ боланинг,
Ўғилми, қизлигин ҳомиланинг
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

„Кофир“ деб, қилмагин маломат,
Холиқдир қилгувчи ҳидоят,
Насибанг дўзахми ё жаннат,
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Олимлар қотирар бошини,
Титкилаб тупроғу тошини,
Кўҳна бу дунёнинг ёшини,
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

Ўқи, бил, тафаккур қил, аммо,
Худолик талашма, Марҳабо,
Қарда ибтидо, интиҳо?
Оллоҳдан бошқаси билмайди.

ОЙПОШША ХОЛАНИНГ ИЛТИЖОСИ

(ҳазил)

Йигирма бир ёш, қизим,
Гузал қаламқош, қизим,
Айланай, кундош қизим,
Опоғдадангни тинч қўй.

Сен гулдай ёш бир, сулув,
Муносибми сенга у?
Ахир, бобонг тенги-ку,
Опоғдадангни тинч қўй.

Кўзламай тоғ чўққисин,
Чумчуқ тарик чўқисин,
Намозини ўқисин,
Опоғдадангни тинч қўй.

Ёшлигида хўп „юрган“,
Беармон ўйнаб кулган,
Олтмишдан ошиб турган,
Опоғдадангни тинч қўй.

Бўяб олса сочини,
Ўйнатса кўз-қошини,
Билмайсан-да ёшини,
Опоғдадангни тинч қўй.

Қанча уриб куйдирди,
Қанча „юриб“ куйдирди,
Эр деган шу куйдирги,
Опоғдадангни тинч қўй.

Пули бўлсаям қоп-қоп,
Сен — гул, у бир кетмонсоп,
Жон, болам, тенгингни топ,
Опоғдадангни тинч қўй.

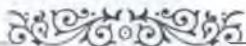
Кийинган билан башанг,
Бемалол юролмасанг,
„Эрим — шу“ деёлмасанг,
Опоғдадангни тинч қўй.

Учрашиб ўғринчалик,
Доим юракда ҳадик,
Ўн бешта набиралик,
Опоғдадангни тинч қўй.

Куёв топ, олов-чақин,
Ёнида ойдек балққин,
Тўридан гўри яқин,
Опоғдадангни тинч қўй.

Олай деб тоғ олмасин,
Жисму жони толмасин,
Ўлиб-нетиб қолмасин,
Опоғдадангни тинч қўй.

Дерди: „Ёшаришимга,
Ёш хотин керак менга“,
„Ёшариб“ кетди жуда,
Опоғдадангни тинч қўй.

Ганиматдур гул ёшлик,
Ҳой, қиз, қилма бебошлик,
Баҳурмати кундошлик,
Опоғдадангни тинч қўй.

Айтгин, бир оз ўйлансин,
Ўз уйига бойлансин,
Холагинанг айлансин,
Опоғдадангни тинч қўй.

Кулмасмикин деб олам,
Ичу ташим тўла ғам,
Дуо қиламан, болам,
Опоғдадангни тинч қўй.

ОРЗУ

Жимжилоғим куйган эди бир,
„Дод!“ деганман югуриб зир-зир,
Ҳалигача шу ерим оғрир,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Оҳ, у азоб! Оҳ, у қийноғим,
Қутқаролмас пул, на ўртоғим,
Паш-паш, вой-вой, жоним бармоғим,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Бори йўғи кичкина бармоқ,
Бир лаҳзада бўлди қизғалдоқ,
Жисмим ёнса чидайман қандоқ?
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Сен захрингни сочавер, илон,
Сен қўшнинггни чақавер, чаён,
Сен ғийбатинг қилавер, нодон,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Сенинг ишинг йўлдан уришдир,
Дейсан доим: „Юр, гуноҳга, юр“
Мени тинч қўй, шайтон, ер юткур,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Сен оловдан бино бўлгансан,
Шунинг учун ўтдан қўрқмайсан.
Юраверсин ортингдан юрган,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Мени онам қийналиб туққан,
Мени отам тер тўкиб боққан,
Асли наслим жаннатдан чиққан
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Ҳой, ғийбатчи, барака топгур,
Айбу нуқсонларимдан гапир,
Гуноҳимни бир оз камайтир,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Шерик бўлмай айшу зинога,
Талпинайин илму зиёга,
Келишимдан мақсад дунёга,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Яшаш учун гулдай ёшариб,
Нури раҳмат ила тозариб,
Садақамни олгин, эй ғариб,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Еттитадан ҳар тўрт томондан,
Қўни қўшни ҳақдордир мендан,
Яхшиликлар қилайин жондан,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Дерлар: „Буроқ сонида қанот,
Қўзи тушган жойига бу от,
Қадамини қўярмиш, ҳайҳот“.
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Бормиш Рап-рап деган бир улов,
Ҳар манзилга етказар дарров,
Мингим келар ўшанга бирров,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Бу дунёда яшаб беҳашам,
Доим бўлди уним, буним кам,
Минмаганман ҳатто эшак ҳам,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Коинотга қилмоқ саёҳат,
Бойлар ичра бўлганмиш одат,
Нархи фалон миллионмиш фақат,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Бир қоронғу бўшлиқ шунча пул,
Кошки топсанг бирор кучоқ гул,
Ҳою ҳавас бизни қилди қул,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Бу омонат, ўткинчи дунё,
Бўлмай жоҳил, ўғри, беҳаё,
Яшай содда, тўғри, бериё,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Бисёр, балки, гуноҳим маним,
Билмам, қандай амал дафтарим,
Тулиб тошди пушаймонларим,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Баъзан иш битказдим, порали
Олган-берган юзим қорали,
Шундан кўнглим махзун, ярали,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Ҳар бир ёлгон сўзимни кечир,
Ҳар бад нигоҳ кўзимни кечир,
Қусрли ҳар изимни кечир,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Ёмғир сувин қатраси қадар,
Саҳро кумин зарраси қадар,
Тавба, тавба, ҳар шому саҳар,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Дарё, денгиз, уммонча тавба,
Шоли, бугдой, хирмонча тавба,

Ерча тавба, осмонча тавба,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Гуноҳимни этиб махфират,
Дафтаримни ислоҳ қил, тузат,
Маҳшарда ўнг томондан узат,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Қабрда ҳам қилма бир ўлик,
Жаннатингдан очиб қўй туйнук,
Илм ўрганиб ётай беҳадик,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Энг охири кирсам ҳам майли,
Пойгагида турсам ҳам майли,
Жамолингни кўрмоқ-чун сени,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

Эй, яхши дўст, эй, ёри маҳбуб,
Бандаларинг ичра қил матлуб,
Бу сўз сенинг Аршингга мактуб,
Мен жаннатга тушмасам бўлмас.

ҚИЗИМ МУСЛИМАХОНГА

Икки мингинчи йил таваллудингиз,
Бағримни безатди гул вужудингиз.
Қирқ уч ёшимда тугилган, қизим,
Ташрифлари узоқ кутилган, қизим,
Кузакдаги гулнинг гунчаси каби
Ярашмай турасиз ёнимга

Сарғайган баргларим ичра очилмоқ,
Нокулай, албатта, азизим, сизга,
Оҳ, яшил баргларим тўкилмаганда,
Қандай ярашардик бир-биримизга.
Минг афсус, минг шукур,
Кўрганлар дейишса „Набирангизми?“
„Ҳа“ деб қўя қолсам, сиз эса,
Уялиб, йўқолиб кетасиз, беркиниб,
Кўйлагим ортига...
Уйга келиб дейсиз: „Нега ёшмассиз?
Уялиб кетаман ўртоқларимдан,
Мактабимга борманг, ўзим кетаман“.
„Майли, — дейман — ёнингизда юрмайман
Орқангиздан кетаман, секин,
Онаси, деб ўйламас ҳеч ким,
Ташвишланманг, хижолат бўлманг,
Кузагимда очилган, гулим“.
Оналар ҳеч қачон қаримаслигин,
Тушунгунингизча яшаб турайин,
Ҳали тўққизгайм тўлмаган, қизим,
Баҳоримни кўрмаган қизим...

„ЭНАГА“

Бола туғиб қўйди юрагим,
Қизларининг отлари — Армон,
Тикиб бериб афсусдан қўйлак,
Надоматдан едираман пон.

Чўмилтириб қўяман баъзан,
Иссиққина кўз ёшим билан,
„Ухланглар“, деб ўраб қўяман,
Ҳариргина бардошим билан.

Содда-ю шўх ўгилларига,
Орзу дея қўйганман отлар,
Улар ерда учмогим учун,
Ўзим ясаб олган қанотлар.

Бола-да, гоҳ қилишса шўхлик,
Бу дунёга сиғмай қоламан,
Ўгилларни бир қувиб солиб,
Қизларини чимдиб оламан.

ПУЛ ЎЛСИН

(Чархийга назира)

Номи — „танга“, „манат“, „сўм“,
Учмоқ учун қанот сўм,
Баъзан дўст-ла қилган „пўм“,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Юрар чўнтакма чўнтак,
Излар бой-гадо бирдек,
Кимга — жон, кимга — эрмак,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Донога дўст, мададкор,
Эзгу ишга нажоткор,
Судхўр бошидаги дор,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Қўлнинг энг кир қоғози,
Жононаларнинг нози,
Ҳофизларнинг овози,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Олисдан қилса жилва,
Минг чақирим йўл нима?
Қору ёмғир, дўл дема,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Хорижнинг йўлида жон,
Сахрою чўлида жон,
„Кулдор“нинг кўлида жон,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Кўпайтирган дўстингни,
Яширган кам-кўстингни,
Гоҳо шилган пўстингни,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Бойнинг ҳар кун тутгани,
Ҳақдорнинг зор кутгани,
Қарздорнинг унутгани,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Уни дея хиёнат,
Уни дея жиноят,
Нега қилмай маломат?
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Топайин десанг қоп-қоп,
Янги грипп ўйлаб топ,
Эл чекса чекар азоб
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Тарқатволиб дунёга,
Ваксина сот тиллога,
Пул айлансин дарёга,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Жигарларни ёт-жудо,
Қилган ҳам молу дунё,
Гоҳида бошга бало,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Сочма риё чўлига,
Берма нодон қўлига,
Ташла муҳтож йўлига,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Навоий деганда „пул“,
Бухорий деганда „пул“,
Қолмас эди илм-нур,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Олган қўлни рози қил,
Берган қўлни рози қил,
Виждонингни қози қил,
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

Туғил, яша, кут, кузат,
Ҳаммасига пул узат,
Инсон! Хулқингни тузат.
Пул ўлсин-а, пул ўлсин.

КЎЗИ КУЛИБ ТУРГАН ОДАМЛАР

Қараб кетаяпмиз олтмишга,
Қариликни олмасак ҳам тан,
Чиқсак икки қаватли уйга,
Ярим йўлда олволамиз дам.

Тошойнанинг олдида хитмиз,
Ташласак сал кўзнинг қирини,
Олимлар ҳам топа қолмади,
Ўша ёшлик элексирина.

Набиралар отларини ҳам,
Чалкаштириб айтиш бошланди.
Сал нарсага йиғлаб берамиз,
Болаликка қайтиш бошланди.

Кўзойнакда китоб ўқиймиз,
Кўзойнакда еймиз „каша“ни,
Яна кўрмай ютиб қўймайлик,
Шўрвамизга тушган пашшани.

Баъзан қўлга тушса дайди пул,
Бекитамиз — тўғри қиламиз,
Кейин уни тополмай қолиб.
Келинларни ўғри қиламиз.

Ариқчадан ҳатлай олмаймиз,
„Йиқилиб кетмай“ деб, сабаби
Юрагимиз увишиб қолар,
Келса бирор ўлим хабари.

Аммо қошу кўзлар бўялган,
Балад пошна, кўйлақда ҳашам,
Келинми, деб ўйлаб қолади,
Орқамиздан қараган одам.

Биринчи бор „хола“ дейишса,
Юрагимиз булган беҳузур,
Бу номгаям ўрганиб қолдик.
„Буви“ дейишмайди-ку, шукур.

Ажинларин бежаб, яшириб,
Ўтиб кетса ярим кунимиз,
Болаларнинг ташвишин ўйлаб,
Ўйку қочиб ўтар тунимиз.

Аямаган бўлсак нимани
Тўлов тўлаш фурсати етди.
Сочимизнинг қорасидан то —
Тишларгача омонат энди.

Отамиздан келадигандай,
Нафақани кутсак интиқиб,
Бир кунга деб, сақлаб қўямиз,
Кўрпамизнинг қатига тиқиб.

Ўзимизга тегмайди уям,
Қиз келади пулга зориқиб,
Ўгли кетаяпти ўқишга,
Чиқариб берамиз ҳовлиқиб.

Қоқ пешинда келади хабар,
Тенгдош қўшни йиқилиб қобди,
Юрагининг томирларига,
Қўйилган қон тиқилиб қобди.

Ўғиллари шукурки, пулдор,
Дард безовта қилган ҳаммасин,
Керак юз хил дори-ю дармон,
Ҳар бандани Худо сақласин.

Аввало-ку Оллоҳнинг ўзи,
Ҳар кимсага умр берувчи,
Баъзан дарду касалимизга,
Нафсимиз ҳам бўлар сабабчи.

Сиҳатликни қилиб эҳтиёт,
Емайлик ҳеч ҳайвон ёғларин,
Ариғига балчиқ тўлатиб,
Қуритмайлик юрак боғларин.

Оқиб турсин қонимиз равон,
Қуйилмасин, тиқин бўлмасин,
„Вой юрагим!“ деб ётиб қолсак,
Болаларга чиқим бўлмасин.

Битгалари уй бошлаб қолган,
Битгалари узатяпти қиз,
Булар қандай ишин битқазар,
Касал бўлиб ётиб олсак биз?

Тирикликда Оллоҳ дилларни,
Шукур ила тўлдириб қўйсин,
Юзлар тўла ажин бўлсаям,
Кўзимизни кулдириб қўйсин.

Ҳамроҳ бўлса бизга табассум,
Енголмайди ташвишу ғамлар,
Кўринади доим чиройли,
Кўзи қулиб турган одамлар.

Келинларнинг ғийбатин қилмай,
Худо, олло, деб ўтирайлик,
Бу бемаза, бу қаттиқ демай,
Шукур қилиб, еб ўтирайлик.

Аралашиб ҳамма нарсага
Келтирмайлик болалар ғашин,
Ўлиб-нетиб кетсак мабодо,
„Қутулдиг-а!“ деб туришмасин.

Қарияпмиз, хуллас, истагим,
Инжиқ бўлиб қолмайлик, ногоҳ,
Нурли бўлиб, дуоғўй бўлиб,
Ҳалим қилиб қаритсин Оллоҳ.

ДУНЁГА САЁҲАТ

Ул Зот деди: „Боринглар!
Дунё деган ўтовга,
Яшаш учун эмас, йўқ,
Имтиҳонга — синовга.

Юбораман Китоб — Сўз,
Тўғри йўлни билволинг.
Манов — Жаннат, бу — Дўзах,
Қайси яхши, кўрволинг.

Ҳисобли умр — нафас,
Кимга кўпу кимга оз,
Ёмон кўрганимданмас,
Синаб кўраман, холос.

Тақсимланган ҳар неъмат:
Биров қора, биров оқ,
Биров очиқ юз, хушхулқ,
Бошқа биров бадқовоқ.

Бировга ўнта бола,
Ўғилу қиз кўнгли тўқ.
Кимга — қиз, кимга — ўғил,
Бировда умуман йўқ.

Кимга — шодлик, кимга — ғам,
Кимга — ҳусн, кимга — бахт,
Ким беқўл, ким беоёқ,
Кимга — кишан, кимга — тахт.

Тирик жонни ўлдирманг,
Кўнгил бўлсин тўғри, соф.
Енг, ичинг хоҳлаганча,
Фақат қилманг ҳайф — исроф.

Аҳил бўлинг, гар Мени
Қилай десангиз рози.
Сиздан талаб қилганим:
Шукур, Сабр, Тавозе.

Огоҳ бўлинг, то танда
Бор экан биз берган жон,

Томирингизда изғиб
Юради душман — Шайтон“...

Ерга тушди одамлар,
Ой, куёш, юлдуз билан.
Теграси тўла неъмат,
Кечаю кундуз билан.

Бошланди қизик ҳаёт:
Ким қурди, ким яратди,
Шу тупроқ, шу заминни,
Боғ-роғ қилди, яшнатди.

Жигар-хешлик риштасин,
Ким боғлаб, ким узарди.
Ким қалб уйин тикласа,
Кимдир келиб, бузарди.

Дунёнинг қай ерида
Нурни соя обкетди,
Ҳамма яшар ўзича,
Китоб қайда қобкетди?!

Оҳ, Шайтон-а, қудратин —
Қўл тегизмай билдирар,
Ёмонликни инсонга
Ўз қўли-ла қилдирар.

Ҳаёт майин ичурсан,
Унутиб Соқийсини.
Тиквормасанг бўлгани
Фонийга боқийсини...

АВОМ* ШОИРИ

Бир даврада, „Халқ шоири“, деб,
Мени элга таништиришди,
Кулдим, гўё булбулга мендай
Карқуноқни алиштиришди.

Дедим тўхтанг, бу таъриф ёлгон,
Ёлгон сўзнинг гуноҳи ёмон,
Денг: „Қимтиниб турган бу меҳмон —
Оддий битта авом шоири“

Шеърин уқир амма, холалар,
Ёдлаб юрар чоллар, болалар,
Қаердан халқ шоири булар,
Оддий битта авом шоири.

Уюшмага бўлмаган аъзо,
Билмас янги манзилин ҳатто,
Тутганда ҳам кумушдан асо,
Оддий битта авом шоири

Мухлислари мақташар бирам,
„Эски чопон, содда, беҳашам“,
Бошига тож кийдиришса ҳам,
Оддий битта авом шоири.

Нима ҳожат ҳамду санога?!
Кўприк солибдими дарёга?!

Нима қилиб берар дунёга,
Оддий битта авом шоири?!

Элнинг бирин қилибдими ўн?
Елкасига ёпибдими тўн?
Йиғисиям, кулгусиям жўн,
Оддий битта авом шоири.

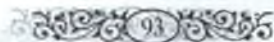
Жумлалари ғализу хато,
Қуюшқонга сигмайди, гўё,
Тўқиётган арзон бир мато,
Оддий битта авом шоири.

Бегона бу адабиётга,
Қайдан қолсин абадиётга?
Ҳар йил келадиган ҳаётга,
Оддий битта авом шоири.

Шеър улашар қилиб варақа,
Китоб учун керак-да „чақа“,
Дахли йўқ бу донишманд халққа,
Оддий битта авом шоири.

Унвон олар шоирнинг зўри,
Ёниб турар юрагин қўри,
Бўлса арзир уларга чўри,
Оддий битта авом шоири.

Осонми „Халқ шоири“ бўлмоқ,
Сўз дуридан ясамоқ мунчоқ,
У — бир йиртиқ кунгила ямоқ,
Оддий битта авом шоири.

Пишганида дарахтда унвон,
Бўлар эди роса таламон,
У — шунчаки таниш, қадрдон,
Оддий битта авом шоири.

Халқ шоири бўлганда балки,
Сўкилмасди ҳар сўзин чоки,
Ким ёзади шундай хомаки?
Оддий битта авом шоири.

Мухлисига қилгунча хитоб,
Шеърин қилсин тафтиш, сарҳисоб,
Ўқиш керак ҳали кўп китоб,
Оддий битта авом шоири.

Нимасин эл азиз қилади?
Бир кўришга жонин беради,
Калласи бор одам билади,
Оддий битта авом шоири.

Бу эл ўзи доно, мақолчи,
Учдан бири шоир, маталчи,
У — бир ҳикмат боғида овчи,
Оддий битта авом шоири.

Орзу қилар: „Китобим чиқса,
Ёстиғларнинг тагида турса“,
Наҳот, шунча керакли бўлса,
Оддий битта авом шоири?!

У ўзича яшаб юрибди,
Сўздан ҳуштак ясаб юрибди,
Ўзи билан ўз номи, худди,
Оддий битта авом шоири.

Тавба, сўздан ҳуштак бўларму?
Қай виждонни уйғотмоқчи у?
Кошки олим бўлса, ўзи-ку
Оддий битта авом шоири.

Дер: „Ҳуштагим турса чалиниб,
Бу дунёда беҳуда юриб,
Яшамабди дастгоҳин қуриб,
Оддий битта авом шоири“.

Шеърин ўқиб юрса гар авом,
Унинг умри этармиш давом,
„Марҳабо ким?“ деса денг, тамом:
„Оддий битта авом шоири“.

МУНДАРИЖА

Азиз мухлис	3	Қизиқиш	64
Онамни кўргани бораман ...	4	Шукрона	66
Келиним келин олди	6	„SMS“ (Эсемес)	68
„Хўп-хўп“	10	Одий фалсафа	73
Кўрпача	13	Ойпошша холанинг	
Ношукур	16	илтижоси	75
Дам олгани бораман	17	Орзу	77
Мен яшайман	23	Қизим Муслимахонга	81
Афлотуннинг „хотини“ ...	26	„Энага“	82
Қўшнилари ҳақида ривоят ...	33	Пул ўлсин	83
Дугоналар қиссаси	44	Кўзи кулиб турган	
„Дарахлар“	49	одамлар	86
„Дафтар“	52	Дунёга саёҳат	89
Омонат	59	Авом шоири	92

МАРҲАБО

(Марҳабо КАРИМОВА)

ОНАМНИ КЎРГАНИ БОРАМАН

Шеърлар

Муҳаррир: Зухро Алиева

Техник муҳаррир: Акбар Раҳматов

Рассом: Шўҳрат Одилов

Мусахҳиҳ: Муаззам Ҳайитова

Саҳифаловчи: Суннат Нўлатов

„Yurist-media markazi“ нашриёти,
Тошкент ш., Навоий кўч., 30-уй.

Босишга рухсат этилди 29.04.2010 й. Бичими 84x108¹/₂.
Ҳажми 6,0 б.т. Азали: 1000 дونا. „Times TAID“ гарнитураси.
Буюртма № 25-10. Баҳоси келишилган нархда.

ХТ „Г.У.Кимсанова“ босмахонасида чоп этилди.
Тошкент ш., Бобур кўч., 6-уй. Буюртма № 28/04.

ISBN 978-9943-337-87-9

9 789943 337879